

КОЗАК МАМАРИГА

УКРАЇНСЬКА
НАРОДНА
КАЗКА

Двадцять років служив козак Мамарига у багатів, заробив три мідні гроші та пішов у путь-дорогу.

Зустрічає парубка. Привітався й каже:
— Я козак Мамарига, іду, куди очі світять. А ти хто?
— Наймитовав я в одного пана, — відповідає парубок, — знайшов у полі торбинку-волосянку, що сама дає їсти й пити. А пан наказав торбинку відібрати. Я й утік. Та розбійники в лісі напали й торбинку відняли.

Пішли вони вдвох. Ідуть, зустрічають другого парубка.
— Я козак Мамарига, а це мій побратим. А ти хто?
— Наймитував я в одного пана, знайшов на дереві торбинку-
дротянку, таку, що сама будь-яку роботу робить. Пан хотів торбинку
відібрати, а я утік. Та розбійники в лісі відняли.

Пішли вони далі. Зустрічають третього.
—Я козак Мамарига, а це мої побратими. А ти хто?
—Я,—каже третій парубок,—знайшов у лузі чоботи такі,
що поверх води ходять, а пан хотів відібрати. Я й утік. Та розбійники
в лісі напали й відняли.

Пішли вони вчотирьох. Дійшли до роздоріжжя. Дав козак Мамарига кожному по мідному грошу, попрощалися вони та й розійшлися.

Пішов далі козак Мамарига один. Ходив довго, аж три роки. Якось дивиться—чотири чоловіки один з одним б'ються. „Еге,— думає козак Мамарига,—це, значить, ті самі розбійники. Ну, заждіть же я вас помирю!“

—Послухайте мене, козака Мамаригу,—каже.—Покладіть отут біля мене торбинку-волосянку, торбинку-дротянку, чоботи і коня Гивера поставте, а самі йдіть на той кінець галявини. Коли махну рукою, то біжіть усі разом: хто перший прибіжить, той бери, що найбільш до вподоби, потім другий і так далі.

Побігли вони на той кінець галявини, а козак Мамарига вмить торбинки закинув на плечі, чоботи взув і на коня Гивера скочив.

**І поїхав козак Мамарига по світу своїх побратимів шукати,
щоб повернути майно, яке колись в них розбійники відняли.**

Довго там чи хутко знайшов Мамарига свого побратима.
— Нехай торбинка-волосянка твоя буде, — побратим каже. — Мені
твій мідний гріш щастя приніс. Я тепер забагатів і живу в повному
достатку.

Попрощався козак Мамарига з ним і поїхав далі. Чи довго, чи хутко, а приїздить він до другого побратима. Зустрів Мамаригу той з пошаною, а від торбинки-дротянки відмовився.

Поїхав козак Мамарига третього шукати. Іздив, їздив по світу та й опинився біля двору, ще багатшого за ті двори. Вийшов назустріч господар—а то третій побратим.

Прийняв і він козака Мамаригу з пошаною, а від чобіт відмовився.

Мандрував, мандрував козак, щастя-долі шукав та й приїхав
у чужу землю.

Почув від людей, що у короля проти палацу стоїть столітній дуб, а під дубом—скарб незліченний. І той король оголосив: хто дуба зрубає і скарб дістане, тому він півкоролівства відпише і дочку заміж оддасть.

Поїхав козак Мамарига до королівського палацу та й оповістився,
що приїхав, мовляв, скарб з-під дуба дістати.

От настала ніч. Козак Мамарига пішов до того дуба, розшморгнув торбинку-дротянку — вийшли слуги, взялися до роботи. Ще й півночі не пройшло, а вже дуб зрубаний, коріння викорчуване і скарб витягнений.

Не спиться королю. Встав удосвіта, вийшов на ганок і оторопів: нема в дворі дуба, тільки яма глибока, а стоять край ями великі скрині ковані, а в них золото, самоцвіти.

—Ось,— каже козак Мамарига,— давно вже все зроблено!
—Справді, зроблено,— каже король.— Бери тепер за себе мою дочку!

Взялися весілля гуляти. Відписує король півкоролівства Мамаризі.
— Що мені півкоролівства?!— каже козак.— Коли не хочете
відписувати усього королівства, так я поїду з жінкою в іншу землю.

Сідає на коня і жінку саджає. Поніс кінь Гивер, тільки курява
звилася. Несе добу, несе другу, заніс аж до Чорного моря.
Спустилися вони на камінь серед моря відпочити.

Козак Мамарига здіймає з плеча торбу-волосянку.
— Торбочко-волосяночко, дай нам їсти й пити!
Тут стіл враз де не взявся: наїдки, напитки на столі, що королівна
й не бачила.

Виспався козак Мамарига, прокинувся, коли дивиться—нема ні коня, ні жінки, ні торбинки-волосянки, ані дротянки. Тільки чоботи лежать. Узув чоботи Мамарига та й пішов поверх води.

Ішов, ішов аж дві доби, перейшов через море. Схотілося йому їсти. Вирвав козак Мамарига ягідку з вишневого куша, кинув у рот— і виріс у нього на голові величезний ріг. Кинув другу—виріс другий ріг.

Коли дивиться—стоїть другий куш. Вирвав з того куща ягідку, з'їв—і спав один ріг, вирвав другу, з'їв—і другий ріг спав.

Нарвав він тоді ягід із того й другого куша та й пішов у королівство, де була його жінка. Сяк-так перебрався, щоб не пізнали, й пішов до королівського ганку. Гукає:
— По ягоди!

Королівна почула, посилає служницю:
— Купи мені тих ягід!
Козак Мамарига гроші взяв, ягоди віддав, а сам геть подався.

От бере королівна ягідку й кидає у рот та відразу й другу —
і раптом вирости в неї на голові два величезні роги. Кинулася
королівна до дзеркала, глянула — та як закричить з переляку!
Збіглися слуги, прибіг король, жахнувся.

— Не може того бути, — каже король, — щоб від ягід таке сталося.
Ану, де ті ягоди?
Взяв та вкинув і собі в рот ягоди. Тут зразу й у нього роги
виросли!

Злякався король, розгнівався. Що ж тепер робити? Скликав лікарів та знахарів, щоб оті роги зігнати. Подивились-подивились ті—нічого не зроблять, не спадають роги! Королівна плаче, король лютує, а народ глузує: „Нащо нам король із рогами?“

Приходить козак Мамарига до короля.
—Добрий день, тестеньку! Може, я вам допоможу?
—Ой зятеньку, допоможи!—каже король.—Відпишу тобі все королівство, аби такого лиха позбутися!

—Гаразд!—каже Мамарига і дає йому дві ягідки з того другого куша. Тільки проковтнув їх король—вмить роги спали. А королівна плаче, благає:

—Пожалі! мене, дай ягідку! Торбинки твої в спальні на гвіздку висять. Врятуй мене—не буду тебе кидати до віку вічного!

Тут Мамарига бере ягідку і кидає їй у рот — враз один ріг спав.
Вкинув другу — другий ріг спав. І стала королівна така, як була.

Почали вони тут радіти, мед-вино пити. Відписав король козакові Мамаризі усе королівство, і живуть в тому королівстві всі багаті та щасливі: торбинка-волосянка кожному їсти-пити дає, а дротянка будь-яку роботу робить.

Художник
Г. ГОРОДНИЧЕВА
Редактор
Т. СУХОСТАВСЬКА

Укрінохроніка, Київ-133, Щорса, 18
Держкіно УРСР
1984 р. Ціна 30 коп.